

نام مبحث: نمونه سوالات حسابان ۲ دوازدهم ریاضی نوبت دوم (خردادماه)

نام دبیر: گردآوری شده توسط همکلاسی

تاریخ آزمون: 97/12/17	اداره کل آموزش و پرورش استان آذربایجان شرقی	آزمون 1 درس: حسابان 2 (کل کتاب)
ساعت شروع آزمون: 8 صبح	سال تحصیلی 98-97	رشته و پایه: ریاضی دوازدهم
مدت امتحان: 120 دقیقه	نام دبیر: محمد شهرباف	نام و نام خانوادگی:

بارم بندی خرداد ماه (فصل اول 1/5، فصل دوم 1/5، فصل سوم 8، فصل چهارم 7) رعایت شده است.

1	<p>جاهای خالی را با عبارات مناسب پر کنید.</p> <p>الف) شکل (1) نمودار تابع f است. شکل (2) نمودار تابع $y = -f(-x)$ است.</p> <div style="display: flex; justify-content: space-around;"> </div> <p>حل) اگر نمودار تابع f را نسبت به محور y قرینه کنیم. نمودار $y = f(-x)$ به دست می آید. اگر این نمودار را نسبت به محور x قرینه کنیم. نمودار تابع $y = -f(-x)$ به دست می آید که همان نمودار شکل (2) است.</p> <p>ب) حاصل عبارت $A = \frac{1 + \tan 15^\circ}{1 - \tan 15^\circ}$ برابر است با: $\sqrt{3}$</p> <p>حل)</p> $\tan(\alpha + \beta) = \frac{\tan \alpha + \tan \beta}{1 - \tan \alpha \cdot \tan \beta} \quad \alpha = 45^\circ \quad \beta = 15^\circ \rightarrow \tan(45^\circ + 15^\circ) = \frac{\tan 45^\circ + \tan 15^\circ}{1 - \tan 45^\circ \tan 15^\circ}$ $\Rightarrow \tan 60^\circ = \frac{1 + \tan 15^\circ}{1 - \tan 15^\circ} \Rightarrow \sqrt{3} = \frac{1 + \tan 15^\circ}{1 - \tan 15^\circ}$	1
1	<p>مقدار a را چنان بیابید که عبارت $f(x) = x^2 + 2x - 3$ بر $2x - a$ بخش پذیر باشد.</p> <p>حل)</p> $2x - a = 0 \Rightarrow x = \frac{a}{2} \text{ و } f\left(\frac{a}{2}\right) = \frac{a^2}{4} + a - 3 = 0 \Rightarrow a^2 + 4a - 12 = 0$ $(a - 6)(a + 2) = 0 \Rightarrow a = 6 \text{ یا } a = -2$	2
1	<p>معادله $\sin x - \cos x = 1$ را در بازه $0 \leq x \leq 2\pi$ حل کنید.</p> <p>نکته) با چرخش زاویه در دایره ی مثلثاتی و عبور از نقاط A, B, C و D و تکرار چرخش می توان برای این نقاط جمله ی عمومی تعیین کرد.</p> <div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="margin-left: 20px;"> $A = 2k\pi, \quad B = 2k\pi + \frac{\pi}{2}, \quad C = (2k + 1)\pi, \quad D = 2k\pi - \frac{\pi}{2}$ $A \vee C = k\pi, \quad B \vee D = k\pi + \frac{\pi}{2}, \quad A \vee B \vee C \vee D = \frac{k\pi}{2}$ </div> </div>	3

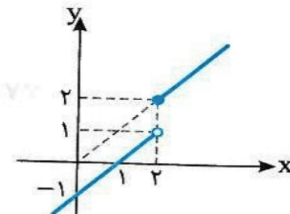
	$\sin x - \cos x = 1 \Rightarrow \sin x = 1 + \cos x \xrightarrow{p.2} \sin^2 x = (1 + \cos x)^2$ $\xrightarrow{\sin^2 x = 1 - \cos^2 x} 1 - \cos^2 x = 1 + 2\cos x + \cos^2 x \Rightarrow 2\cos^2 x + 2\cos x = 0$ $\xrightarrow{\div 2} \cos x(\cos x + 1) = 0 \Rightarrow \cos x = 0 \quad \vee \quad \cos x = -1$ $\cos x = 0 \xrightarrow{B \quad \vee \quad D} x = k\pi + \frac{\pi}{2} \quad k \in Z \xrightarrow{0 \leq x \leq 2\pi} x = \frac{\pi}{2}, x = \frac{3\pi}{2}$ <p style="text-align: center;">یا</p> $\cos x = -1 \xrightarrow{C} x = 2k\pi + \pi \quad k \in Z \xrightarrow{0 \leq x \leq 2\pi} x = 0, \pi, 2\pi$ <p>آزمایش جواب ها $x = \frac{\pi}{2}$ قابل قبول است $\Rightarrow \sin \frac{\pi}{2} - \cos \frac{\pi}{2} = 1 - 0 = 1$</p> <p>$x = \frac{3\pi}{2}$ غیر قابل قبول است $\Rightarrow \sin \frac{3\pi}{2} - \cos \frac{3\pi}{2} = -1 - 0 \neq 1$</p> <p>$x = 0$ غیر قابل قبول است $\Rightarrow \sin 0 - \cos 0 = 0 - 1 \neq -1$</p> <p>$x = \pi$ قابل قبول است $\Rightarrow \sin \pi - \cos \pi = 0 - (-1) = 1$</p> <p>$x = 2\pi$ غیر قابل قبول است $\Rightarrow \sin 2\pi - \cos 2\pi = 0 - 1 \neq 1$</p>	(حل)
1	<p>اگر خط $y = 2$ مجانب افقی نمودار تابع $f(x) = \frac{ax+1}{(a-1)x-2}$ باشد، مجانب قائم تابع $f(x)$ را بیابید.</p> <p>(حل) چون خط $y = 2$ مجانب افقی نمودار تابع $f(x)$ است، پس $\lim_{x \rightarrow +\infty} f(x) = 2$ یا $\lim_{x \rightarrow -\infty} f(x) = 2$ داریم:</p> $\lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{ax+1}{(a-1)x-2} = \lim_{x \rightarrow +\infty} \frac{ax}{(a-1)x} = \frac{a}{a-1}$ <p>بنابراین $\frac{a}{a-1} = 2 \Rightarrow a = 2$ در نتیجه</p> $f(x) = \frac{2x-1}{x-2}$ <p>$x = 2$ مجانب قائم تابع $f(x)$ است. $\lim_{x \rightarrow 2^+} \frac{2x-1}{x-2} = \frac{3}{0^+} = +\infty$ $\Rightarrow x-2=0 \Rightarrow x=2$</p>	4
1	<p>حاصل حدود زیر را به دست آورید.</p> <p>الف) $\lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{2}} \frac{x+1}{\tan x}$ ب) $\lim_{x \rightarrow -\infty} (x^3 - 2x^2)$</p> $\left. \begin{aligned} \lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{2}^+} \frac{x+1}{\tan x} &= \frac{\frac{\pi}{2}+1}{-\infty} = 0 \\ \lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{2}^-} \frac{x+1}{\tan x} &= \frac{\frac{\pi}{2}+1}{+\infty} = 0 \end{aligned} \right\} \Rightarrow \lim_{x \rightarrow \frac{\pi}{2}} \frac{x+1}{\tan x} = 0$ <p>(حل الف)</p> <p>ب) $\lim_{x \rightarrow -\infty} (x^3 - 2x^2) = \lim_{x \rightarrow -\infty} x^3 \left(1 - \frac{2}{x}\right) = \lim_{x \rightarrow -\infty} x^3 \times \lim_{x \rightarrow -\infty} \left(1 - \frac{2}{x}\right) = -\infty \times (1 - 0) = -\infty$</p>	5

الف) $\lim_{x \rightarrow 2^-} f'(x) =$

ب) $f'_-(2) =$

ج) $f'_+(2) =$

د) $\lim_{x \rightarrow 2^+} f'(x) =$

نکته دو نقطه دلخواه روی خط سمت چپ $x=2$ در نظر می‌گیریم چون زاویه بین محور x ها و خط

کتر از 90° است پس شیب مثبت است، داریم:

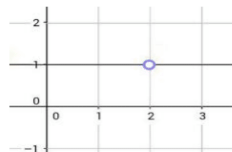
$$f'(x) = \frac{f(1) - f(0)}{1 - 0} = \frac{0 - (-1)}{1} = 1$$

حل الف نمودار تابع f روی بازه $(-\infty, 2)$ تکه ای از خط راست با شیب 1 است، پس $\lim_{x \rightarrow 2^-} f'(x) = 1$

حل ب چون نقطه تو پر به شاخه سمت چپ تابع f در $x=2$ وصل نشده است پس تابع f در نقطه $x=2$ از چپ ناپیوسته است لذا در نقطه 2 مشتق چپ ندارد. در نتیجه $f'_-(2)$ موجود نیست.

حل ج چون نمودار تابع روی بازه $[2, +\infty)$ نیم خطی موازی با نیم خط روی بازه $(-\infty, 2)$ است پس $f'_+(2) = 1$.

حل د $f'_+(2) = 1 \Rightarrow \lim_{x \rightarrow 2^+} f'(x) = 1$

روش دوم: نمودار تابع f' را رسم می‌کنیم:

چون f در نقطه 2 ناپیوسته است، پس در این نقطه

مشتق پذیر هم نیست. یعنی 2 در دامنه تابع f' نیست.

چون شاخه سمت راست تابع مشتق به شاخه سمت چپ تابع مشتق در $x=2$ به هم وصل شده است

لذا داریم: $\lim_{x \rightarrow 2^+} f'(x) = \lim_{x \rightarrow 2^-} f'(x) = 1$

معادله تابع f در بازه $[2, +\infty)$ با شیب 1 و گذرا از نقطه $A(2, 2)$ برابر است با: $f(x) = x$

$$f'_+(2) = \lim_{x \rightarrow 2^+} \frac{f(x) - f(2)}{x - 2} = \lim_{x \rightarrow 2^+} \frac{x - 2}{x - 2} = 1$$

$$f'_-(2) = \lim_{x \rightarrow 2^-} \frac{f(x) - f(2)}{x - 2} = \lim_{x \rightarrow 2^-} \frac{x - 1 - 2}{x - 2} = \frac{-1}{0^-} = +\infty \Rightarrow f'_-(2) \text{ موجود نیست}$$

اگر $f(x) = 3x^2 - 2x$ ، با استفاده از تعریف مشتق، $f'(-1)$ را به دست آورید و معادله خط مماس بر منحنی f را در نقطه ای به طول (-1) واقع بر آن بنویسید.

حل $f(-1) = 3(-1)^2 - 2(-1) = 3 + 2 = 5$

$$f'(-1) = \lim_{x \rightarrow -1} \frac{f(x) - f(-1)}{x + 1} = \lim_{x \rightarrow -1} \frac{3x^2 - 2x - 5}{x + 1} = \lim_{x \rightarrow -1} \frac{(x + 1)(3x - 5)}{x + 1}$$

شیب خط مماس بر تابع f در نقطه داده شده $= -8 = 3(-1) - 5 = -8$

معادله خط مماس بر تابع f در نقطه $A(-1, 5)$: $y - y_0 = f'(-1)(x - x_0)$

$$y - 5 = -8(x + 1) \Rightarrow y = -8x - 3$$

1.25	<p>قضیه: اگر تابع f در $x = a$ مشتق پذیر باشد، آن گاه f در a پیوسته است.</p> <p>حکم: $\lim_{x \rightarrow a} f(x) = f(a)$</p> <p>اثبات: حد $\lim_{x \rightarrow a} (f(x) - f(a))$ را تشکیل می دهیم، داریم:</p> $\lim_{x \rightarrow a} (f(x) - f(a)) = \lim_{x \rightarrow a} \left((x-a) \times \frac{f(x) - f(a)}{x-a} \right) = \lim_{x \rightarrow a} (x-a) \cdot \lim_{x \rightarrow a} \frac{f(x) - f(a)}{x-a}$ $(a-a) \times f'(a) = 0 \Rightarrow \lim_{x \rightarrow a} (f(x) - f(a)) = 0 \Rightarrow \lim_{x \rightarrow a} f(x) - \lim_{x \rightarrow a} f(a) = 0$ $\Rightarrow \lim_{x \rightarrow a} f(x) - f(a) = 0 \Rightarrow \lim_{x \rightarrow a} f(x) = f(a)$	8
1.75	<p>مشتق توابع زیر را به دست آورید. (ساده کردن مشتق الزامی نیست)</p> <p>الف) $f(x) = \sqrt{x}(5x - x^2)$ ب) $g(x) = (x^2 + 1)^3 + \sin x$ ج) $h(x) = \frac{\cos 2x}{3x^2 - 5}$</p> <p>حل:</p> $f'(x) = \frac{1}{2\sqrt{x}}(5x - x^2) + \sqrt{x}(5 - 2x)$ $g'(x) = 3(2x)(x^2 + 1)^2 + \cos x$ $h'(x) = \frac{(-2\sin 2x)(3x^2 - 5) - (6x)(\cos 2x)}{(3x^2 - 5)^2}$	9
1.5	<p>اگر معادله حرکت یک متحرک به صورت $f(t) = t^2 + 3t + 1$ باشد:</p> <p>الف) سرعت متوسط متحرک را در فاصله زمانی $t_1 = 2$ تا $t_2 = 4$ را محاسبه کنید.</p> <p>ب) سرعت لحظه ای متحرک را در لحظه $t_0 = 3$ پیدا کنید.</p> $\text{آهنگ متوسط متحرک} = \frac{f(t_2) - f(t_1)}{t_2 - t_1} = \frac{f(4) - f(2)}{4 - 2} = \frac{(16 + 12 + 1) - (4 + 6 + 1)}{2} = 9$ $\text{آهنگ لحظه ای متحرک} = f'(3) = 2t + 3 _{t=3} = 2(3) + 3 = 9$	10
1.5	<p>تابع $f(x) = x^2 + ax + b$ مفروض است و a و b را چنان بیابید تا $A(2, -1)$ نقطه ی می نیمم تابع باشد.</p> <p>خواص نقطه اکسترمم: الف) مختصات نقطه اکسترمم در خود تابع صدق می کند.</p> <p>ب) به ازای طول نقطه اکسترمم مشتق تابع برابر صفر می شود.</p> $f(2) = -1 \Rightarrow 4 + 2a + b = -1 \Rightarrow 2a + b = -5 \quad (I)$ $f'(2) = 0 \Rightarrow 2x + a = 0 \xrightarrow{x=2} 4 + a = 0 \Rightarrow a = -4 \xrightarrow{\text{in (I)}} -8 + b = -5 \Rightarrow b = 3$	11
2	<p>جهت تقعر نمودار تابع $f(x) = \frac{1}{12}x^4 - \frac{1}{3}x^3 - \frac{3}{2}x^2 + 1$ را رسم کنید.</p> $f(x) = \frac{1}{12}x^4 - \frac{1}{3}x^3 - \frac{3}{2}x^2 + 1 \Rightarrow f'(x) = \frac{1}{3}x^3 - x^2 - 3x \Rightarrow f''(x) = x^2 - 2x - 3 = 0$ $\Rightarrow (x+1)(x-3) = 0 \Rightarrow x = -1 \quad \vee \quad x = 3$ <p>طول نقاط عطف</p>	12

نام مبحث: نمونه سوالات حسابان ۲ دوازدهم ریاضی نوبت دوم (خردادماه)

نام دبیر: گردآوری شده توسط همکلاسی

x	$-\infty$	-1	3	$+\infty$
$f''(x)$		+	-	+
$f(x)$		∪	∩	∪

13 تابع $y = \frac{ax+b}{cx+1}$ مفروض است. مقادیر a, b و c را به قسمی بیابید که منحنی تابع از نقطه (20) بگذرد و نقطه (-1, 2) محل برخورد مجانب های تابع باشد.

$$(20) \in f \Rightarrow 0 = \frac{2a+b}{2c+1} \Rightarrow 2a+b=0 \quad (I) \quad \text{حل}$$

$$x = -1, -c+1=0 \Rightarrow 1=c$$

$$y = 2, \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{ax+b}{cx+1} = \lim_{x \rightarrow \infty} \frac{ax}{cx} = \frac{a}{c}$$

$$\frac{a}{c} = 2 \xrightarrow{c=1} a = 2 \xrightarrow{\text{in (I)}} 2(2) + b = 0 \Rightarrow b = -4$$

14 جدول رفتار و نمودار تابع $f(x) = x^3 - 3x$ را رسم کنید.

1) $D_y = R$

2) محل برخورد با محور عرض ها $x=0 \Rightarrow y=0$

3) محل برخورد با محور طول ها $y=0 \Rightarrow x^3 - 3x = 0 \Rightarrow x(x^2 - 3) = 0 \Rightarrow x=0, x = \pm\sqrt{3}$

4) طول نقاط ماکزیمم و می نیمم $f'(x) = 0 \Rightarrow 3x^2 - 3 = 0 \Rightarrow x^2 = 1 \Rightarrow x = \pm 1$

5) طول نقطه عطف $f''(x) = 0 \Rightarrow 6x = 0 \Rightarrow x = 0$

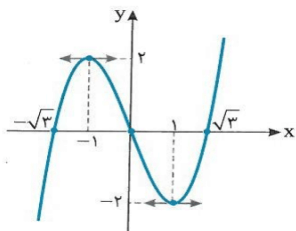
6) if $x = -1 \Rightarrow y = 2$, if $x = 0 \Rightarrow y = 0$, if $x = 1 \Rightarrow y = -2$

7) $\lim_{x \rightarrow -\infty} f(x) = -\infty, \lim_{x \rightarrow +\infty} f(x) = +\infty$

8) جدول تغییرات تابع را به صورت زیر رسم می کنیم:

x	$-\infty$	-1	0	1	$+\infty$
$f'(x)$		+	-	-	+
$f''(x)$		-	-	+	+
$f(x)$	$-\infty$	↗ 2	↘ 0	↗ -2	$+\infty$
		max نسبی	نقطه عطف	min نسبی	

9) از روی جدول تغییرات نمودار تابع را رسم می کنیم.

20 جمع

موفق و سر بلند باشید. «شعبان»